

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel regulacji

Rozwój gospodarki wodorowej został uznany za jeden z priorytetów realizacji Europejskiego Zielonego Ładu, którego głównym celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej Europy do 2050 r. W lipcu 2020 r. Komisja Europejska opublikowała Strategię w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu (dalej jako: Strategia Wodorowa UE), która wyznacza strategiczne ramy wdrażania europejskiej gospodarki wodorowej. Na gruncie Strategii Wodorowej UE za wodór odnawialny został uznany wodór wytwarzany w drodze elektrolizy wody, do której została wykorzystana energia elektryczna ze źródeł odnawialnych. Wodór odnawialny może być wytwarzany również w procesie reformingu biogazu lub biochemicznego przekształcania biomasy, pod warunkiem spełniania wymogów zrównoważonego rozwoju. Za wodór niskoemisyjny uznano wodór wytwarzany z paliw kopalnych przy zastosowaniu technologii wychwytywania CO₂ oraz wodór powstały w procesie elektrolizy wody ze znacznym ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia.

Priorytetem Komisji Europejskiej jest wdrożenie technologii produkcji wodoru odnawialnego na szeroką skalę, z zachowaniem okresu przejściowego, podczas którego akceptowana będzie produkcja niskoemisyjnego wodoru, pod warunkiem zastosowania technologii ograniczających emisyjność. Plany przewidują wdrażanie europejskiej gospodarki wodorowej w następujących fazach:

- 1) Faza I (2020 – 2024): instalacja zasilanych energią z OZE elektrolizerów o mocy co najmniej 6 GW. W tej fazie popyt na wodór będzie zaspokajany przede wszystkim poprzez produkcję lokalną oraz dzięki mieszanemu wodoru z gazem ziemnym.
- 2) Faza II (2025 – 2030): uczynienie z wodoru części zintegrowanego systemu energetycznego oraz osiągnięcie 40 GW mocy elektrolizerów zasilanych z OZE. Podczas realizacji tej fazy przewidywane jest pojawienie się zapotrzebowania na unijną infrastrukturę logistyczną, co spowoduje konieczność zaplanowania podstaw paneuropejskiej sieci oraz stworzenie sieci stacji tankowania wodoru. Sieci gazowe zostaną częściowo przekształcone na potrzeby przesyłania wodoru.
- 3) Faza III (2030 – 2050): osiągnięcie dojrzałości technologii wodoru odnawialnego.

W odpowiedzi na plany ogłoszone przez Komisję Europejską, 2 listopada 2021 r. Rada Ministrów przyjęła Polską Strategię Wodorową do roku 2030 z perspektywą do roku 2040 (dalej jako: PSW). Dokument wyznacza strategiczne ramy wdrażania gospodarki wodorowej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania niskoemisyjnego i odnawialnego wodoru w energetyce, ciepłownictwie, transporcie oraz przemyśle, określając 6 celów:

- 1) Cel 1 – Wdrożenie technologii wodorowych w energetyce i ciepłownictwie;
- 2) Cel 2 – Wykorzystanie wodoru jako paliwa alternatywnego w transporcie;
- 3) Cel 3 – Wsparcie dekarbonizacji przemysłu;
- 4) Cel 4 – Produkcja wodoru w nowych instalacjach;
- 5) Cel 5 – Sprawny i bezpieczny przesył, dystrybucja i magazynowanie wodoru;
- 6) Cel 6 – Stworzenie stabilnego otoczenia regulacyjnego.

PSW wpisuje się w działania przedstawione w Polityce energetycznej Polski do 2040 r. (PEP2040), zgodnie z którymi do 2030 r. należy osiągnąć zdolność transportu sieciami gazowymi mieszaniny zawierającej ok. 10% gazów innych niż ziemny (przede wszystkim biometanu i wodoru) oraz rozwój niskoemisyjnego transportu opartego m.in. na wodorowych ogniwach paliwowych.

II. Opis proponowanych zmian – przewidywane skutki prawne

Obowiązujące aktualnie przepisy prawa krajowego nie odpowiadają na potrzeby związane ze skutecznym wdrażaniem założeń PSW oraz wynikające z dynamicznie rozwijającego się rynku wodoru w Europie i na świecie. Polska obecnie jest trzecim w Europie¹ producentem wodoru. Produkcja wodoru odbywa się jednak wyłącznie z wykorzystaniem paliw kopalnych na potrzeby własne przedsiębiorstw. Zachowanie istotnej pozycji europejskiego producenta wodoru oraz utrzymanie konkurencyjności polskiej gospodarki wymaga uregulowania zagadnień związanych z pełnym łańcuchem wartości gospodarki wodorowej w polskim porządku prawnym.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (dalej jako: projekt ustawy) umożliwia realizację celu 6. „Stworzenie stabilnego otoczenia regulacyjnego” PSW. Nowelizacja Prawa energetycznego stanowi część pakietu legislacyjnego zwanego *Konstytucją dla wodoru*, którego głównym celem jest stworzenie ram regulacyjnych funkcjonowania rynku wodoru w Polsce. Zawarte w nim przekrojowe zmiany zakładają m.in.:

- wprowadzenie siatki pojęć w Prawie energetycznym koniecznych do rozwoju i funkcjonowania rynku wodoru w Polsce,
- utworzenie ram umożliwiających międzysektorową działalność w zakresie gazu ziemnego i wodoru,
- stworzenie zasad certyfikacji i wyznaczania operatorów wodorowych,
- uregulowanie zasad koncesjonowania działalności związanej z magazynowaniem wodoru,
- zaprojektowanie zasad funkcjonowania systemów wodorowych,
- wprowadzenie systemowych mechanizmów wsparcia dla prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej dla projektów z zakresu technologii wodorowych,
- propozycję uproszczeń dla podmiotów inwestujących w rozwój systemu wodorowego.

Powyższe zmiany skutkować będą stabilnością prawa dla podmiotów z sektora publicznego i prywatnego operujących w obszarze wodoru oraz przyczynią się do pełnego wykorzystania potencjału tego nośnika energii.

Istotny wpływ na kształt polskich regulacji będzie miała rewizja przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE (Dyrektywa Gazowa UE), której propozycja została opublikowana w grudniu 2021 r. oraz projekt rewizji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1775/2005. W grudniu 2021 roku Komisja Europejska przedstawiła pakiet rozwiązań mających na celu dekarbonizację rynku gazu UE poprzez ułatwienie wykorzystania odnawialnych i niskoemisyjnych gazów, w tym wodoru, oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kontynentu (dalej jako: projekt nowego pakietu gazowego). W roku 2023 wspomniany pakiet rozwiązań był przedmiotem znaczących zmian dwukrotnie. Wejście w życie rewizji jest przewidywane w 2024 r.

Projekt nowego pakietu gazowego kładzie silny nacisk na regulację i budowę konkurencyjnego rynku wodoru do 2030 r. Wprowadza nie tylko definicję gazów odnawialnych i „gazów niskoemisyjnych” oraz unijny system certyfikacji wodoru, ale także proponuje kompleksowe uregulowanie rynku tego paliwa. Zakłada on w tym zakresie m.in. powołanie „Europejskiej sieci operatorów sieci wodorowych” (ENNOH), na wzór istniejącej ENTSG, zrzeszającej operatorów sieci gazowych, czy ENTSO-E, zrzeszającej operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej. Zadania ENNOH będą obejmować m.in. sporządzanie odpowiednich kodeksów sieci, publikowanie niewiążącego

¹ Źródło: Fuel Cells and Hydrogen Observatory „2021 Hydrogen supply and demand”, zgodnie z danymi z 2019 r.

dziesięcioletniego planu rozwoju sieci (TYNDP), w tym europejskiej prognozy na zapotrzebowanie dostaw, a także ogólnounijne, niewiążące dziesięcioletnie plany rozwoju sieci dla sektora wodoru, w oparciu o istniejącą i prognozowaną podaż i popyt, po konsultacji ze wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami. W tym celu Państwa Członkowskie powinny w terminie 2 lat od wejścia w życie rewizji dyrektywy nowego pakietu gazowego zapewnić funkcjonowanie operatorów systemów przesyłowych wodorowych na zasadach rozdziału dla operatorów systemów przesyłowych gazu (TSO). Projekt nowego pakietu gazowego zakłada jednak pewną elastyczność, a Państwa Członkowskie mogą wdrożyć model rozdziału własnościowego (OU), ale mają również możliwość wyboru modelu niezależnego operatora systemu (ISO) lub modelu niezależnego operatora systemu przesyłowego (ITO). Operatorzy systemów wodorowych będą mogli składać wnioski o przystąpienie do ENNOH od początku procedury ich certyfikacji. Jednocześnie w stosunku do systemów wodorowych przewidziano regulowany model dostępu stron trzecich do sieci (TPA), przy czym do 2032 r. państwa członkowskie będą miały możliwość stosowania modelu negocjowanego dostępu stron trzecich (nTPA). Ponadto operator świadczący usługi w zakresie wodoru będzie musiał posiadać odrębne regulowane bazy aktywów (RBA).

Do momentu wejścia w życie przepisów omawianej rewizji niezbędne jest stworzenie podstaw legislacyjnych dla rozwoju i funkcjonowania rynku wodoru na poziomie krajowym.

III. Zgodność z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Projekt ustawy jest elementem Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (kamieniem milowym).

Przyjęte rozwiązanie legislacyjne w całości realizuje kamień milowy (reformę) oznaczony nr B17G *Wejście w życie przepisów ustanawiających ramy prawne dla wodoru, w ramach reformy B2.1. Poprawa warunków dla rozwoju technologii wodorowych oraz innych gazów zdekarbonizowanych, w sposób opisany poniżej:*

- 1) w zakresie wejścia w życie ramy prawnych regulujących infrastrukturę wodorową oraz rynek wodoru, zaprojektowanych dla wspierania wykorzystania odnawialnego i niskoemisyjnego wodoru:
 - w projektowanej ustawie włączono wodór do kategorii paliw, poddając go reżimowi prawnemu paliw, w tym zasadom sprzedaży przez rozszerzenie jej definicji, rozszerzono także definicje zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, paliwa gazowe oraz wytwarzania (art. 3),
 - wprowadzono definicje (art. 3) między innymi operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, użytkownika systemu wodorowego, systemu wodorowego, sieci przesyłowej wodorowej, sieci dystrybucyjnej wodorowej, sieci wodorowej ograniczonej geograficznie, operatora systemu wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru, operatora systemu połączonego wodorowego, magazynowania wodoru, instalacji magazynowej wodoru oraz małej instalacji magazynowej wodoru regulując tym samym podstawowe elementy infrastruktury i funkcjonowania rynku wodoru,
 - uregulowano prawa i obowiązki uczestników rynku wodoru oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (art. 4, 4ca, 4e³, 4j, 5, 6, 7, 7a oraz art. 9c, 9h-9h² i art. 23) poprzez wprowadzenie zasady certyfikowania i wyznaczania operatorów systemów wodorowych, określenie zakresu ich obowiązków oraz zasad rozdziału właścicielskiego (art. 9d), wprowadzenie obowiązku świadczenia usług przesyłania wodoru i magazynowania wodoru przez przedsiębiorstwa energetyczne (art. 4);
- 2) w zakresie międzysektorowego wykorzystania produkcji wodoru oraz infrastruktury

wodorowej mającego na celu zapewnienie przewidywalnego otoczenia regulacyjnego dla inwestorów oraz wspierania wykorzystania wodoru odnawialnego i niskoemisyjnego:

- przez wprowadzenie definicji (art. 3) i zasad funkcjonowania operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, umożliwiając przez to wykonywanie działalności operatorskiej systemowej w zakresie gazu ziemnego, jak i wodoru w ramach jednego podmiotu, jako jedyne operatora systemu w zakresie przesyłania gazu ziemnego i wodoru,
 - w zakresie dystrybucji stworzono możliwość udostępniania środków trwałych przez - właścicieli sieci dystrybucyjnych gazowych, operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych, operatorów systemów dystrybucyjnych wodorowych - innym operatorom systemów dystrybucyjnych wodorowych w ramach tej samej grupy przedsiębiorstw,
 - uregulowano także kwestie dotyczące magazynowania wodoru, a także instalacji magazynowania wodoru, w tym podmiotu odpowiedzialnego za eksploatację instalacji magazynowania wodoru,
 - wprowadzono obowiązek uzyskania koncesji na działalność związaną z magazynowaniem wodoru, z wyjątkiem lokalnego magazynowania w małych instalacjach magazynowych wodoru, obowiązek uzyskania wyznaczenia na operatora systemu magazynowania wodoru oraz obowiązek uzyskania wpisu do rejestru instalacji magazynowych wodoru, który został wprowadzony w celu zapewnienia właściwego monitorowania rozwoju rynku,
 - wprowadzono obowiązek uzyskania koncesji na działalność związaną z obrotem wodorem. Wyłączono, jednakże ten obowiązek, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 1 000 000 euro,
- 3) w zakresie spełnienia przez projektowaną regulację zasady „nie czyn poważnej szkody” (DNSH Technical Guidance, 2021/C 58/01) oraz zapewnienia warunków rynkowych i warunków wykorzystania wodoru odnawialnego nie gorszych od warunków dla wodoru uzyskanego z innych źródeł, a także wspierania rozwoju wodoru odnawialnego i odnawialnego pochodzenia niebiologicznego:
- w projekcie wprowadzono definicję wodoru niskoemisyjnego, wodoru odnawialnego pochodzenia niebiologicznego oraz wodoru odnawialnego, dzięki czemu możliwe było odmienne uregulowanie sytuacji rynkowej poszczególnych rodzajów wodoru,
 - projekt zapewnia korzystne warunki dla wodoru niskoemisyjnego, odnawialnego pochodzenia niebiologicznego oraz odnawialnego. Najkorzystniejsze warunki zapewniono dla wodoru odnawialnego przez m.in. zróżnicowanie kolejności i stawek przyłączeniowych do sieci (art. 7) wprowadzając zasadę równego traktowania, ale z uwzględnieniem przyłączania do sieci i do systemu wodorowego w pierwszej kolejności instalacji odnawialnego źródła energii, oraz wprowadzając opłatę przyłączeniową dla wodoru odnawialnego i odnawialnego pochodzenia niebiologicznego oraz odnawialnego w wysokości jednej czwartej rzeczywistych kosztów przyłączeniowych, zaś dla wodoru niskoemisyjnego w wysokości jednej drugiej rzeczywistych kosztów przyłączeniowych; dla wodoru pochodzącego z innych źródeł przyjęto pełną stawkę odpowiadającą całości rzeczywistych kosztów przyłączeniowych,
 - wprowadzono także definicję sieci wodorowej ograniczonej geograficznie (art. 3), dla których dedykowano szereg udogodnień prawnych. Przedstawiono również szczególne zasady stosowania, monitorowania i cofania tego odstępstwa przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, a także określono charakterystykę tej sieci;
- 4) w zakresie zgodności z strategią wodorową UE:
- zapewniono by projektowana ustawa promowała produkcję wodoru odnawialnego

pochodzenia niebiologicznego i odnawialnego, oraz w okresie przejściowym także wodoru niskoemisyjnego,

- projektowana ustawa jest zgodna z PSW, która jest w pełni zgodna ze strategią wodorową UE i umożliwia zrealizowanie inwestycji w technologie wodorowe przewidziane w KPO w zakresie produkcji wodoru odnawialnego i niskoemisyjnego.

Projektowana ustawa spełnia więc główny cel reformy, tj. wspieranie rozwoju wodoru odnawialnego lub wodoru wytwarzanego za pośrednictwem elektrolizerów. Projektowana regulacja zapewnia także zgodność krajowych regulacji dotyczących wodoru ze Strategią wodorową UE. Projektowana ustawa zapewnia rozwój rynku odnawialnego, odnawialnego pochodzenia niebiologicznego, niskoemisyjnego wodoru i innych paliw alternatywnych oraz ich wykorzystania na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej, a także wzmocnienia konkurencyjności polskiej gospodarki.

Reforma ta powinna zostać zrealizowana w IV kwartale 2023 r.

Wejście w życie projektu ustawy ułatwi realizację inwestycji zaplanowanych w ramach przedmiotowej reformy B.2.1. *Poprawa warunków dla rozwoju technologii wodorowych oraz innych gazów zdekarbonizowanych w części Inwestycje w technologie wodorowe, wytwarzanie, magazynowanie i transport wodoru (B2.1.1.)*, których celem jest stworzenie polskiej gałęzi gospodarki wodorowej oraz wzrost wykorzystania odnawialnego i niskoemisyjnego wodoru. Realizacja inwestycji umożliwi wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w energochłonnym przemyśle, energetyce i transporcie, rozwój technologii wytwarzania, magazynowania wodoru i jego wykorzystania, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego w związku z stworzeniem instalacji magazynowania wodoru, zapewnienie nowych miejsc pracy, redukcję emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza poprzez zwiększenie wykorzystania wodoru w transporcie, energetyce i przemyśle.

IV. Szczegółowy opis proponowanych zmian w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne

Art. 3 – Definicje

Projektodawca zrezygnował z próby przyjęcia legalnej definicji wodoru, bowiem jest to pojęcie powszechnie znane, zarówno w języku potocznym jak i nauce. Zgodnie ze słownikiem języka polskiego wodór to pierwiastek chemiczny o symbolu H i liczbie atomowej 1, najlżejszy z pierwiastków chemicznych, niemetal. W nauce wodór (H, łac. hydrogenium) opisuje się jako najprostszy pierwiastek chemiczny. Składa się z jednego protonu i jednego elektronu i rozpoczyna układ okresowy pierwiastków. Jest najlżejszym z pierwiastków, jego masa atomowa jest równa 1,00797, promień atomowy 79 pm a promień kowalencyjny 32 pm. Z kolei parametry jakościowe wodoru zostaną określone w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy.

Zdefiniowania wymagają natomiast pojęcia wodoru niskoemisyjnego, odnawialnego pochodzenia niebiologicznego oraz odnawialnego. W art. 3 dodaje się definicję wodoru niskoemisyjnego, odnawialnego pochodzenia niebiologicznego oraz odnawialnego, co pozwoli na wprowadzenie preferencji wspierających wykorzystanie wodoru wytworzonego lub uzyskanego zgodnie z zasadą „nie czyn poważnej szkody”. Pojęcia te są zgodne z zasadą nie czyn znaczącej szkody środowisku (Do No Significant Harm - DNSH), wyrażoną w art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz. Urz. UE L 198 z 22.06.2020, str. 13, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.), zwana dalej: „uPE”, definiuje paliwa wyróżniając spośród nich paliwa stałe, paliwa ciekłe oraz gazowe.

Warunkiem uznania za paliwo jest również status nośnika energii chemicznej. Projekt zmiany uPE zakłada dodanie czwartego, odrębnego rodzaju paliw – wodoru. Z UPe nie wynika możliwość uwzględnienia szerokich zastosowań wodoru jako surowca, nośnika oraz magazynu energii. Brzmienie uPE wraz z uzasadnianymi w tym dokumencie zmianami zapewni podstawy konieczne do regulacji prawnej wykorzystania wodoru w Polsce, a także nie będzie stało na przeszkodzie umożliwienia domieszkiwania wodoru do gazu ziemnego i przesyłania go sieciami gazowymi.

Wprowadzono również modyfikację definicji: przesyłania – transportu, dystrybucji, sprzedaży, zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, paliwa gazowe, przedsiębiorstwa energetycznego zintegrowanego pionowo, zarządzania ograniczeniami systemowymi, operatora systemu połączonego, wytwarzania oraz magazynowania energii.

Dodano nowe definicje w zakresie operatorów: operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu połączonego wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego i operatora systemu magazynowania wodoru.

Ponadto zdefiniowano pojęcia: systemu wodorowego wzajemnie połączonego, sieci przesyłowej wodorowej, sieci dystrybucyjnej wodorowej, sieci wodorowej ograniczonej geograficznie, systemu wodorowego, użytkownika systemu wodorowego, przesyłania wodoru, dystrybucji wodoru, magazynowania wodoru, lokalnego magazynowania wodoru, instalacji magazynowej wodoru i małej instalacji magazynowej wodoru.

Definicja operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego została natomiast utworzona celem zapewnienia jak najszybszego rozpoczęcia rozwoju infrastruktury przesyłowej wodorowej na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Przedstawione rozwiązanie umożliwi wykorzystanie istniejących możliwości infrastrukturalnych i finansowych istniejącego operatora systemu połączonego gazowego, co przyspieszy w sposób znaczący tempo rozwoju tworzącej się gospodarki wodorowej, dzięki wykorzystaniu aktywów gazowych w celach rozwoju infrastruktury przesyłowej wodorowej. Jak najszybszy rozwój infrastruktury przesyłowej wodorowej jest w interesie Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z największym potencjałem rozwoju OZE na północy Polski, energetyki jądrowej w Lubiatowie-Kopalinie i projektowanymi inwestycjami w zakresie morskiej energetyki wiatrowej. Istotne znaczenie mają przedsięwzięcia ogólnounijne, a zwłaszcza z polskiej perspektywy *Nordic-Baltic Hydrogen Corridor*. Utworzenie operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego pozwoli zatem na sprawniejszą realizację koniecznych przedsięwzięć infrastrukturalnych w zakresie przesyłania wodoru. Powiązanie sektora gazowego z wodorowym mogłoby jednakże doprowadzić do subsydiowania skrośnego, a przez to finansowania działalności gazowej środkami przeznaczonymi na wodór, toteż wprowadzono również normy zapobiegające przepływowi środków finansowych z sektora wodorowego do sektora gazowego.

Ponadto, obecne przepisy ustawy wprowadzają wymóg uzyskania koncesji na magazynowanie energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej o łącznej mocy zainstalowanej większej niż 10 MW. Wątpliwości prawne dotyczące przesyłania i magazynowania wodoru budzi również sytuacja, w której jest on wytwarzany w procesach innych niż elektroliza, przykładowo reformingu parowego lub pirolizy. W celu odróżnienia sytuacji, w której wodór jest wykorzystywany do celów magazynowania energii od innych jego przeznaczeń, np. takich, w których wodór stanowi surowiec w procesach przemysłowych lub jest wykorzystywany do działalności badawczo-rozwojowej projekt ustawy wprowadza pojęcie „instalacji magazynowej wodoru” z wyłączeniem instalacji, w których wodór jest magazynowany w celach innych niż magazynowanie energii oraz szczególnego rodzaju magazynowania energii jakim jest magazynowanie wodoru.

Definicja przesyłania wodoru odnosi się do sytuacji, w której transport wodoru odbywa się sieciami

wodorowymi, w celu jego dostarczenia odbiorcom lub odbiorcom końcowym, z wyłączeniem sprzedaży wodoru. Transport wodoru nie będzie zatem dokonywany w bezpośrednich rurociągach wodorowych.

Rozwiązaniem pokrewnym linii bezpośredniej, dedykowanym gospodarce wodorowej, są sieci wodorowe ograniczone geograficznie umożliwiające transport wodoru na danym obszarze poprzez dostarczanie wodoru z instalacji wytwórczych do miejsc jego wykorzystania. Pojęcie sieci wodorowych ograniczonych geograficznie jest lepiej dopasowane do koncepcji dolin wodorowych, – obszarów geograficznych obejmujących łańcuch dostaw wodoru (wytwarzanie, magazynowanie, dystrybucja, końcowe wykorzystanie) - niż linie bezpośrednie łączące zwykle tylko pierwszy i ostatni element łańcucha dostaw wodoru, dlatego pojęcie sieci wodorowych ograniczonych geograficznie zostało wykorzystane w projekcie ustawy.

Art. 4 – Obowiązki przedsiębiorstw energetycznych

W art. 4 wprowadzono modyfikację zakresu działania przedsiębiorstwa energetycznego poprzez dodanie do niego przesyłania lub dystrybucji wodoru i magazynowania wodoru oraz dodano obowiązki przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się transportem wodoru w zakresie zapewniania wszystkim odbiorcom oraz przedsiębiorcom zajmującym się sprzedażą paliw gazowych, energii lub wodoru świadczenia usług polegających na przesyłaniu lub dystrybucji wodoru. W art. 4 określono, że przesyłanie lub dystrybucja wodoru, rozumiane łącznie, stanowią transport wodoru.

Art. 4ca – Świadczenie usług magazynowania wodoru

Dodano nowy art. 4ca, w którym wprowadzono obowiązki przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się magazynowaniem wodoru w zakresie zapewniania wszystkim podmiotom zajmującym się wytwarzaniem wodoru lub sprzedażą wodoru świadczenia usług magazynowania wodoru w instalacji magazynowej wodoru oraz udostępniania operatorowi systemu przesyłowego wodorowego, za wynagrodzeniem, części instalacji, która jest używana do magazynowania wodoru. Świadczenie usług magazynowania wodoru odbędzie się na warunkach uzgodnionych przez strony w drodze umowy.

Art. 4e³ – Zastrzeżenie odpowiednim operatorom świadczenia usług systemowych wodorowych

Dodano nowy art. 4e³, w którym zastrzeżono świadczenie usług systemowych wodorowych, na wzór art. 4e¹, tj. przesyłanie wodoru, dystrybucję wodoru, magazynowanie wodoru, poszczególnym operatorom wodorowym odpowiednio według rodzaju działalności, operatorowi systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego w zakresie paliw gazowych lub wodoru.

Art. 4j – Prawo do wyboru sprzedawcy

W art. 4j wprowadzono prawo dla odbiorcy wodoru do wyboru sprzedawcy. Dodano również obowiązek dla przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się transportem wodoru umożliwienia odbiorcy wodoru przyłączonemu do jego sieci zmianę sprzedawcy wodoru na warunkach i w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1, 3 lub 8a.

Art. 5 – Umowy

W art. 5 wprowadzono obowiązek zawarcia umowy na dostarczanie wodoru jako umowy obejmującej zarówno sprzedaż wodoru, jak i świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji wodoru, albo umowy sprzedaży wodoru i umowy o świadczenie usług przesyłania wodoru lub dystrybucji wodoru i umowy o świadczenie usług magazynowania wodoru, w przypadku, gdy ma miejsce magazynowanie energii w postaci wodoru. Określono zakres przedmiotowy dla umowy sprzedaży wodoru, umowy o świadczenie usług przesyłania wodoru lub umowy o świadczenie usług dystrybucji wodoru i umowy o świadczenie usług magazynowania wodoru. Ponadto, w ust. 3a wskazano, że dostarczanie wodoru może odbywać

się na podstawie umowy kompleksowej wodorowej zawierającej postanowienia umowy sprzedaży wodoru i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji wodoru. Umowa kompleksowa wodorowa dotycząca dostarczania wodoru może zawierać także postanowienia umowy o świadczenie usług magazynowania wodoru, a w przypadku ciepła, jeżeli jest ono kupowane od innych przedsiębiorstw energetycznych, powinna także określać warunki stosowania cen i stawek opłat obowiązujących w tych przedsiębiorstwach. Wskazano też w ust. 4ab, że umowa kompleksowa wodorowa może zawierać także postanowienia umowy sprzedaży wodoru, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji wodoru lub umowy o świadczenie usług magazynowania wodoru, zawartych przez sprzedawcę na rzecz i w imieniu odbiorcy końcowego z przedsiębiorstwem energetycznym zajmującym się przesyłaniem, dystrybucją lub magazynowaniem wodoru.

Z kolei w ust. 4ac określono, że umowa sprzedaży wodoru, umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji wodoru, a także umowa kompleksowa wodorowa powinny zawierać postanowienia określające maksymalne dopuszczalne ograniczenia w poborze wodoru.

W ust. 4ad dodano, że umowę o świadczenie usług przesyłania wodoru zawiera się przy użyciu wzorca umowy, zaś operator systemu wodorowego, operator systemu połączonego gazowo-wodorowego w zakresie systemu wodorowego i operator systemu połączonego wodorowego opracowują i zamieszczają na swojej stronie internetowej oraz udostępniają w swoich siedzibach wzorce umowy o świadczenie usług przesyłania wodoru. Określono także w przepisach, że projekty umów lub projekty wprowadzenia zmian w zawartych umowach, powinny być niezwłocznie przesłane odbiorcy; jeżeli w zawartych umowach mają być wprowadzone zmiany, wraz z projektem zmienianej umowy należy przesłać pisemną informację o prawie do wypowiedzenia umowy.

Dodano także obowiązek dotyczący terminu przechowywania danych przez sprzedawcę wodoru o umowach zawartych z operatorem systemu wodorowego lub operatorem systemu magazynowania wodoru i umowach sprzedaży zawartych z przedsiębiorstwami energetycznymi wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie obrotu wodorem, zawartych z przedsiębiorstwami energetycznymi wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie obrotu wodorem. Wprowadzono obowiązek przekazywania ww. danych Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki, zwanego dalej „Prezesem URE”, na ich wniosek, przez sprzedawcę wodoru. Przesyłanie wodoru odbywa się niezależnie od formy transportu, tym samym przesyłanie wodoru możliwe jest również przy wykorzystaniu środków transportu lądowego, kolejowego i wodnego (cysterny, butlowozy).

Art. 6 – Kontrola

W art. 6 wprowadzono obowiązek przeprowadzania kontroli legalności pobierania paliw lub energii, kontroli układów pomiarowo-rozliczeniowych, dotrzymania zawartych umów oraz prawidłowości rozliczeń, przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie transportu wodoru.

Art. 7 – Obowiązek zawarcia umowy

W art. 7 wprowadzono obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem wodoru, z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania i przyłączania, w pierwszej kolejności, instalacji odnawialnego źródła energii, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania tych paliw lub energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru, przy czym w przypadku przyłączenia źródła lub magazynu energii elektrycznej, moc przyłączeniowa tego źródła lub magazynu energii elektrycznej może być mniejsza lub równa jego mocy zainstalowanej elektrycznej, z wyłączeniem sytuacji, gdy ubiegający się o zawarcie umowy o

przyłączenie do sieci nie ma tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości, obiektu lub lokalu, do których wódór ma być dostarczany. Dodano wyjątek od zawierania umowy o przyłączenie do sieci w przypadku, gdy do sieci przesyłowej wodorowej ma być przyłączona inna sieć przesyłowa wodorowa, a operatorem systemu przesyłowego wodorowego dla obu sieci przesyłowych wodorowych wyznaczono tego samego operatora systemu przesyłowego wodorowego. Wprowadzono zakres przedmiotowy umowy o przyłączenie do sieci dla przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem lub dystrybucją wodoru. Dodano warunki, które musi spełniać przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem wodoru. Wprowadzono obowiązek zapewnienia, przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem wodoru, realizacji i finansowania budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączania podmiotów ubiegających się o przyłączenie, na warunkach określonych w przepisach wydanych odpowiednio na podstawie art. 9 ust. 1-4, 7-8a Prawa energetycznego oraz w założeniach lub planach, o których mowa w art. 19 i art. 20, oraz w przepisach odrębnych. Wprowadzono obowiązek pobierania opłaty za przyłączenie do systemu wodorowego ustaloną na podstawie rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia. Dodano obowiązek pobierania opłaty za przyłączenie źródeł współpracujących z systemem oraz sieci przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się transportem wodoru, ustaloną na podstawie rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia. Wprowadzono podstawę ustalania opłaty za przyłączenie instalacji magazynowej wodoru na podstawie rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia.

Art. 7a – Wymagania techniczne i eksploatacyjne

W art. 7a wprowadzono do wymagań technicznych i eksploatacyjnych dla przyłączanych do sieci urządzeń, instalacji i sieci podmiotów ubiegających się o przyłączenie zagadnienia związane z sektorem wodorowym. Nałożono wymagania techniczne i eksploatacyjne zapewniania przez przyłączane do sieci urządzenia, instalacje i sieci podmiotów ubiegających się o przyłączenie: bezpieczeństwa funkcjonowania systemu wodorowego, zabezpieczenia systemu wodorowego przed uszkodzeniami spowodowanymi niewłaściwą pracą przyłączonych urządzeń, instalacji i sieci, dotrzymania w miejscu przyłączenia urządzeń, instalacji i sieci parametrów jakościowych wodoru, spełnianie wymagań w zakresie ochrony środowiska, określonych w odrębnych przepisach, możliwość dokonywania pomiarów wielkości i parametrów niezbędnych do prowadzenia ruchu sieci oraz rozliczeń za pobrany wódór. Przyłączane do sieci urządzenia, instalacje i sieci podmiotów ubiegających się o przyłączenie muszą również spełniać wymagania, określone w odrębnych przepisach, w szczególności: przepisach prawa budowlanego, o ochronie przeciwporażeniowej, o ochronie przeciwpożarowej, o systemie oceny zgodności oraz w przepisach dotyczących technologii wytwarzania wodoru.

Art. 8 – Rozstrzyganie sporów

W art. 8 wprowadzono rozstrzyganie spraw spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania wodoru lub dystrybucji wodoru, umowy o świadczenie usług magazynowania wodoru, umowy udostępnienia operatorowi systemu przesyłowego wodorowego części instalacji magazynowej wodoru, która jest używana do magazynowania wodoru i jest niezbędna do realizacji jego zadań oraz w przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania wodoru, przez Prezesa URE, na wniosek strony.

Art. 9 – Delegacja ustawowa

W art. 9 wprowadzono upoważnienie do określenia, przez ministra właściwego do spraw energii, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków funkcjonowania systemu wodorowego oraz określono szczegółowy zakres przedmiotowy tego rozporządzenia. Wprowadzono również możliwość określenia w przedmiotowym rozporządzeniu warunków korzystania z połączeń międzysystemowych.

Przedmiotowe rozporządzenie określi również parametry jakościowe wodoru, co w efekcie pozwoli za pomocą parametrów fizyko-chemicznych jednoznacznie określić rodzaje wodoru. Uwzględnienie przepisów dotyczących możliwości określenia warunków korzystania z połączeń międzysystemowych ma charakter perspektywiczny. Dla uczestników rynku pojęcie „połączeń międzysystemowych” ma charakter oczywisty i na gruncie przepisów pozostaje dla nich jasny, w związku z czym nie wymaga zdefiniowania w projekcie ustawy.

Art. 9c – Odpowiedzialność operatorów wodorowych i operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego

W art. 9c wprowadzono zadania, mające zastosowanie zarówno dla operatora systemu przesyłowego wodorowego, jak i operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego i operatora systemu połączonego wodorowego, w zakresie systemu wodorowego, dotyczące bezpieczeństwa dostaw wodoru, eksploatacji, konserwacji i remontów systemów wodorowych, instalacji i urządzeń, wraz z połączeniami z innymi systemami wodorowymi, dostarczenie użytkownikom systemu wodorowego informacji niezbędnych do skutecznego dostępu do infrastruktury, świadczenie usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu wodorowego, współpracę z innymi operatorami systemów wodorowych, sieci gazowych i elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów wodorowych, sieci gazowych i elektroenergetycznych oraz skoordynowania ich rozwoju.

Poza częścią wspólną zdań dla operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, jak i operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego opracowano zadania szczególne, czyli dotyczące odrębnie każdego z tych operatorów.

Operator systemu przesyłowego wodorowego, a także, w zakresie systemu przesyłowego wodorowego, operator systemu połączonego gazowo-wodorowego oraz systemu połączonego wodorowego zostali zobowiązani do prowadzenia ruchu sieciowego w sposób skoordynowany i efektywny z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania wodoru oraz zarządzania ograniczeniami systemowymi w systemie przesyłowym wodorowym.

Operator systemu dystrybucyjnego wodorowego, jak i, w zakresie systemu dystrybucyjnego wodorowego, operator systemu połączonego gazowo-wodorowego oraz systemu połączonego wodorowego są odpowiedzialni za prowadzenie ruchu sieciowego w sposób skoordynowany i efektywny z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania wodoru, zarządzanie ograniczeniami systemowymi w systemie dystrybucyjnym wodorowym, zapewnienie warunków dla realizacji umów sprzedaży wodoru zawartych przez odbiorców przyłączonych do sieci.

Dodano zadania operatora systemu magazynowania wodoru oraz operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego i operatora systemu połączonego wodorowego, w zakresie systemu magazynowania wodoru, wymagające zastosowania przez tych operatorów obiektywnych i przejrzystych zasad zapewniające równe traktowanie użytkowników tych systemów oraz z uwzględnienia wymogów ochrony środowiska. Zadania operatora systemu magazynowania wodoru oraz operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego i operatora systemu połączonego wodorowego, w zakresie systemu magazynowania wodoru obejmują dysponowanie mocą instalacji magazynowej wodoru, eksploatację instalacji magazynowej wodoru w sposób zoptymalizowany, niepowodujący nieuzasadnionych kosztów po stronie użytkowników tego systemu, określania mocy i jakości wodoru wprowadzanego do instalacji magazynowej wodoru oraz odbierania z tych instalacji przez użytkowników systemu oraz współpracę operatorską w tym zakresie, a także przekazywanie użytkownikom tego systemu i operatorom innych systemów odpowiednich danych, publikowania informacji o wykorzystaniu instalacji magazynowej wodoru oraz o dostępnej zdolności systemu

magazynowania wodoru oraz współpracy z innymi operatorami systemów wodorowych, gazowych i elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów wodorowych, gazowych i elektroenergetycznych oraz skoordynowania ich rozwoju.

Dodano zasady korzystania przez operatora systemu wodorowego z sieci, instalacji lub urządzeń należących do innych operatorów lub przedsiębiorstw energetycznych, do realizacji zadań, o których mowa w ust. 1-3. Wprowadzono obowiązek przekazywania ministrowi właściwemu do spraw energii, przez operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz, w zakresie systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego i operatora systemu połączonego wodorowego, do dnia 31 marca każdego roku, informacji za poprzedni rok kalendarzowy o realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu wodorowego, w szczególności dotyczących zdolności przesyłowych systemów wodorowych oraz mocy źródeł przyłączonych do tego systemu wodorowego, jakości i poziomu utrzymania systemu wodorowego i sporządzania planów w ww. zakresie. Pierwszą informację operator systemu przesyłowego wodorowego oraz, w zakresie systemu przesyłowego wodorowego, operator systemu połączonego gazowo-wodorowego i operator systemu połączonego wodorowego sporządza za okres od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do dnia 31 grudnia 2025 r. oraz przekazuje ministrowi właściwemu do spraw energii do dnia 31 marca 2026 r.

Projekt przewiduje również dostosowanie brzmienia szeregu jednostek redakcyjnych art. 9c, dotyczących obowiązków operatorów systemów gazowych do nowo wprowadzanego pojęcia operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego odpowiednio.

Art. 9d – Rozdział operatorów i ich niezależność

W art. 9d są wdrażane głównie zasady rozdziału (ang. *unbundling*) operatorów wodorowych oraz operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego (jako operatora systemu połączonego) i normy szczególne dotyczące ich niezależności.

W przypadku operatorów systemu przesyłowego wodorowego oraz operatorów systemu połączonego wodorowego wprowadzono model *unbundlingu* własnościowego (OU), prawnego i organizacyjnego względem innych działalności niż przesyłanie lub dystrybucja paliw gazowych lub energii elektrycznej², przesyłanie wodoru, dystrybucja wodoru, magazynowanie paliw gazowych lub magazynowanie wodoru, lub skraplanie gazu ziemnego, lub regazyfikacja skroplonego gazu ziemnego w instalacjach skroplonego gazu ziemnego. Dostosowano również istniejące normy szczególne zabezpieczające niezależność operatorów systemów przesyłowych (ust. 1d) do wprowadzanych w tym projekcie ustawy pojęć operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu połączonego wodorowego.

Operator systemu dystrybucyjnego wodorowego, tak jak w przypadku operatora systemu dystrybucyjnego gazowego, pozostaje niezależny pod względem prawnym i organizacyjnym względem innych działalności niezwiązanych z dystrybucją paliw gazowych lub dystrybucją wodoru (*unbundling* prawny i organizacyjny, ust. 1d). W przypadku operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego nie ma zastosowania *unbundling* własnościowy, gdyż ten operator może być w strukturze przedsiębiorstwa energetycznego zintegrowanego pionowo. Tak jak w przypadku operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu połączonego wodorowego dostosowano również istniejące normy szczególne zabezpieczające niezależność operatorów systemów dystrybucyjnych (ust. 1e) do wprowadzanego w tym projekcie ustawy pojęcia operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego. Do

² W przypadku *unbundlingu* prawnego (ust. 1³) zastosowanego w projekcie istnieje obowiązek rozdziału między działalnością związaną z przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej, a statusem operatora systemu przesyłowego wodorowego lub operatora systemu połączonego wodorowego, podczas gdy w przypadku *unbundlingu* organizacyjnego nie ma takiego obowiązku (ust. 1⁴).

nowego ustępu ustępu 1da została przeniesiona norma dotycząca niezależności operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego w formie niezmienionej merytorycznie. Jej wyodrębnienie było konieczne ze względu na dopuszczalność związku dystrybucji paliw gazowych z dystrybucją wodoru, podczas gdy operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego pozostaje niezależny względem dystrybucji paliw gazowych lub dystrybucji wodoru.

W ust. 1db umożliwiono udostępnianie środków trwałych przez - właścicieli sieci dystrybucyjnych gazowych, operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych, operatorów systemów dystrybucyjnych wodorowych - innym operatorom systemów dystrybucyjnych wodorowych w ramach tej samej grupy przedsiębiorstw. W ust. 1dc zawarto zakaz subsydiowania skrośnego pomiędzy operatorami w stosunku udostępniania środków trwałych w rozumieniu ust. 1db. Rozwiązania z ust. 1db i 1dc mają umożliwić szybszy rozwój gospodarki wodorowej, dzięki ułatwieniom w wykorzystaniu środków trwałych z sektora gazowego.

Projekt ustawy wprowadza również w ust. 1f rozdział operatora systemu magazynowania wodoru. Operator systemu magazynowania wodoru, tak jak operator systemu magazynowania może stanowić część przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, ale w takim przypadku musi pozostawać niezależny od innych działalności niezwiązanych z magazynowaniem paliw gazowych, magazynowaniem wodoru, przesyłaniem paliw gazowych, przesyłaniem wodoru, dystrybucją paliw gazowych, dystrybucją wodoru, lub skraplaniem gazu ziemnego, lub regazyfikacją skroplonego gazu ziemnego w instalacjach skroplonego gazu ziemnego, pod względem formy prawnej i organizacyjnej oraz podejmowania decyzji (*unbundling* prawny i organizacyjny). Tak jak w przypadku operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego oraz operatora systemu połączonego wodorowego dostosowano również istniejące normy szczególne zabezpieczające niezależność operatorów systemów magazynowania, uwzględniając wprowadzenie pojęcia operatora systemu magazynowania wodoru (ust. 1g).

Dodano także możliwość świadczenia, przez operatora systemu wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru oraz operatora systemu połączonego wodorowego, usług polegających na przystosowywaniu wodoru do standardów jakościowych lub warunków technicznych obowiązujących w systemie wodorowym, a także usługi transportu wodoru środkami transportu innymi niż systemy wodorowe. Operatorzy systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorzy systemu połączonego wodorowego, operatorzy systemu przesyłowego wodorowego, operatorzy systemu dystrybucyjnego wodorowego oraz operatorzy systemu magazynowania wodoru otrzymali również możliwość odzyskiwania energii odpadowej z procesów systemowych wodorowych.

Art. 9d² – sieci wodorowe ograniczone geograficznie

W art. 9d² określono, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek właściciela sieci wodorowej ograniczonej geograficznie albo podmiotu zainteresowanego inwestowaniem w sieć wodorową ograniczoną geograficznie, z wykorzystaniem której może świadczyć usługi, może, w drodze decyzji, udzielić odstępstwa od stosowania przez właściciela tej sieci obowiązków dla operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych wodoru, biorąc pod uwagę stopień rozwoju konkurencji na rynku wodoru oraz wpływ decyzji na prawidłowe funkcjonowanie i rozwój tego rynku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, po spełnieniu przez sieć wodorową ograniczoną geograficznie, istniejącą albo planowaną, łącznie enumeratywnie określonych warunków. W przepisie wskazano także, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki co siedem lat od udzielenia odstępstwa dla sieci wodorowej ograniczonej geograficznie, publikuje w Biuletynie Urzędu Regulacji Energetyki ocenę wpływu przyznanego odstępstwa na konkurencję, infrastrukturę wodorową, rozwój oraz prawidłowe funkcjonowanie rynku wodoru na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej oraz stwierdzono podstawy, które skutkują ewentualnym cofnięciem przez Prezesa Urzędu Regulacji

Energetyki udzielonego odstępstwa dla sieci wodorowej ograniczonej geograficznie. Został również określony termin, od którego się najwcześniej stosuje odstępstwo dla sieci wodorowej ograniczonej geograficznie.

Art. 9d³ – odstępstwo od rozdziału prawnego poziomego działalności operatora systemu przesyłowego wodorowego względem działalności systemowej gazowej

W art. 9d³ wskazano, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek operatora systemu przesyłowego gazowego może, w drodze decyzji, udzielić odstępstwa od stosowania obowiązku dla operatorów systemu przesyłowego wodorowego, operatorów systemu połączonego gazowo-wodorowego lub operatorów systemu połączonego wodorowego w zakresie rozdziału względem działalności systemowej gazowej. W przepisie określono także, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej decyzję o odstępstwie oraz informuje Komisję Europejską o udzieleniu takiego odstępstwa oraz publikuje co siedem lat od jego w Biuletynie Urzędu Regulacji Energetyki ocenę wpływu przyznanego odstępstwa na przejrzystość, subsydiowanie skrośne, taryfy oraz obrót transgraniczny. Jednocześnie, stwierdzono, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki cofa w drodze decyzji przyznane odstępstwo, jeżeli stwierdzi, że kontynuacja jego stosowania będzie miała negatywny wpływ oraz także gdy zakończyło się przenoszenie środków z sektora gazu ziemnego do sektora wodorowego.

Art. 9g – Instrukcje

W art. 9g wprowadzono obowiązek opracowania przez operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej wodorowej, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej wodorowej oraz instrukcji ruchu i eksploatacji instalacji magazynowej wodoru. Dodano obowiązek informowania użytkowników systemu wodorowego, przez operatora systemu wodorowego i operatora systemu magazynowania wodoru, o publicznym dostępie do projektu instrukcji lub jej zmian oraz o możliwości zgłaszania uwag, określając miejsce i termin ich zgłaszania, nie krótszy niż miesiąc od dnia udostępnienia projektu instrukcji lub jej zmian. Wprowadzono zakres instrukcji opracowywanych dla systemów wodorowych, określających szczegółowe warunki korzystania z tych sieci przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania tych sieci. Dodano zakres instrukcji opracowywanej dla instalacji magazynowej wodoru, określającą szczegółowe warunki korzystania z tej instalacji przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu i eksploatacji oraz planowania rozbudowy tej instalacji. Wprowadzono wymóg uwzględniania, przez operatora systemu magazynowania wodoru, który jest przyłączony do systemu wodorowego, w instrukcji ruchu i eksploatacji wymagań określonych w opracowanej przez właściwego operatora systemu wodorowego instrukcji ruchu i eksploatacji systemu wodorowego oraz konieczność zamieszczania przedmiotowych instrukcji na swoich stronach internetowych. Wprowadzono obowiązek stosowania się do warunków i wymagań oraz procedur postępowania i wymiany informacji określonych w instrukcjach, przez użytkowników systemu wodorowego, w tym odbiorców, których urządzenia, instalacje lub sieci są przyłączone do systemu wodorowego operatora systemu wodorowego lub operatora systemu magazynowania wodoru, lub korzystający z usług świadczonych przez tych operatorów. Brak obowiązku przedłożenia instrukcji do Prezesa URE, celem zatwierdzenia wraz z informacją o zgłoszonych uwagach, wynika z chęci zmniejszenia barier administracyjnych, co w ocenie projektodawcy przyczyni się do szybszego wdrażania gospodarki wodorowej, szczególnie w początkowym etapie tego procesu.

Art. 9h – Wyznaczenie operatorów

W art. 9h wprowadzono procedurę wyznaczania, przez Prezesa URE, na wniosek właściciela sieci przesyłowej wodorowej, sieci dystrybucyjnej wodorowej lub instalacji magazynowej wodoru, w drodze decyzji, na czas określony operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego oraz określania obszaru, sieci lub instalacji, na których będzie wykonywana działalność gospodarcza. Analogicznie do procedury wyznaczania operatorów wodorowych, wprowadzono przepisy dotyczące wyznaczania operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego. W przypadku operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego mogą o wyznaczenie takiego wnioskować także, oprócz właścicieli, którzy mogą wnioskować o wyznaczenie operatora systemu połączonego wodorowego, właściciele sieci przesyłowej gazowej, sieci dystrybucyjnej gazowej, instalacji magazynowania lub instalacji skroplonego gazu ziemnego. W ustępie drugim określono, że jest możliwe wyznaczenie albo jednego operatora systemu przesyłowego wodorowego albo jednego operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego albo jednego operatora systemu połączonego wodorowego – zatem wyznaczenie jednego z tych trzech operatorów wyklucza możliwość wyznaczenia pozostałych dwóch operatorów.

Przepisy art. 9h określają kryteria, które należy spełnić, aby zostać wyznaczonym przez Prezesa URE operatorem systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorem systemu przesyłowego wodorowego, operatorem systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatorem systemu magazynowania wodoru oraz operatorem systemu połączonego wodorowego. Katalog kryteriów różni się zależnie od rodzaju operatora, a także od istnienia wymogu koncesyjnego do wykonywania danej działalności operatorskiej. Istnieją kryteria dotyczące cech podmiotu, którego ma dotyczyć wyznaczenie, a także kryteria dotyczące wartości, które ma obowiązek brać pod uwagę Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przy wyznaczaniu danego operatora. Szczególna sytuacja występuje w przypadku operatorów systemów wodorowych, wobec których działalności nie zastosowano wymogu koncesji. W przypadku operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, ze względu na to, że działalność, którą wykonują, nie jest objęta koncesją, obowiązuje tylko część obowiązków, które by ich obejmowały, gdyby ich działalność nie była wyłączona spod obowiązku koncesyjnego. Wskazana część obowiązków stanowi część przepisów dotyczących wyznaczania tych operatorów.

W postępowaniu wyznaczeniowym operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, a także operatora systemu magazynowania wodoru i operatora systemu połączonego wodorowego, zastosowano najistotniejsze normy będące częścią postępowania koncesyjnego, dotyczące w przypadku wyznaczenia tych operatorów:

- 1) wymagań formalnych wniosku o wyznaczenie operatora,
- 2) zagadnień wezwania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wnioskodawcy do uzupełnienia wniosku w razie jego braków oraz konsekwencje jego nieuzupełnienia,
- 3) okresu wyznaczenia operatora,
- 4) treści wyznaczenia,
- 5) części przesłanek negatywnych oraz pozytywnych wyznaczenia odpowiednio dostosowanych do systematyki art. 9h uPE (m.in. przesłanka pozytywna zatrudnienia osób o właściwych kwalifikacjach zawodowych oraz negatywna cofnięcia koncesji w ciągu 3 ostatnich lat),
- 6) zmiany lub cofnięcia wyznaczenia,
- 7) rejestru przedsiębiorstw wyznaczonych na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego.

Z postępowania koncesyjnego zostało przeniesione uprawnienie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do nakazu dalszego prowadzenia działalności objętej wyznaczeniem na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego (tylko w zakresie systemu wodorowego), operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego lub operatora systemu połączonego wodorowego.

Obecnie istniejące postępowania koncesyjne odnoszące się do przesyłania oraz dystrybucji paliw gazowych oraz energii elektrycznej wymagają znacznej ilości czasu oraz środków pieniężnych. Ponadto, w postępowaniu wyznaczeniowym część przesłanek ustawowych jest powtórzeniem wymogów koncesji. Europejski ustawodawca w projekcie rewizji Dyrektywy Gazowej UE wymaga wyłącznie istnienia procedury wyznaczeniowej celem prowadzenia działalności w zakresie przesyłania wodoru lub dystrybucji wodoru. Wymóg koncesyjny w myśl projektu rewizji Dyrektywy Gazowej ma charakter fakultatywny i Polska może z niego zrezygnować, czego odzwierciedleniem jest włączenie najistotniejszych norm postępowania koncesyjnego do postępowania wyznaczeniowego dla operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego. Wprowadzono również postępowanie wyznaczeniowe dla operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu magazynowania oraz operatora systemu połączonego wodorowego odpowiednio. Połączenie postępowania koncesyjnego i wyznaczeniowego w przypadku operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, przyczyni się do przyspieszenia powstawania tych operatorów, zmniejszenia kosztów działalności operatorów, a także ułatwienia ich bieżącej działalności. Wskazane wcześniej korzyści przyspieszą rozwój gospodarki wodorowej. Połączenie postępowania koncesyjnego i wyznaczeniowego w przypadku operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego nie wpłynie negatywnie na bezpieczeństwo państwa.

Wprowadzono zakres umowy, pomiędzy właścicielem sieci dystrybucyjnej wodorowej lub instalacji wodorowej, a przedsiębiorstwem energetycznym, spełniającym przesłanki przedstawione w ust. 7c w przypadku dystrybucji wodoru, lub posiadającym koncesję na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie magazynowania wodoru, powierzającej temu przedsiębiorstwu pełnienie obowiązków operatora z wykorzystaniem tej sieci lub instalacji, dotyczący obszaru, na którym operator systemu dystrybucyjnego wodorowego lub systemu magazynowania wodoru będzie wykonywał działalność gospodarczą i zasad realizacji obowiązków, o których mowa w art. 9c, w szczególności obowiązków powierzonych do wykonywania bezpośrednio operatorowi systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatorowi systemu magazynowania wodoru lub operatorowi systemu połączonego wodorowego.

Dodano obowiązek wystąpienia z wnioskiem, przez właściciela systemu wodorowego lub instalacji magazynowania wodoru, do Prezesa URE o wyznaczenie operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego. Dodano warunki, które muszą być brane pod uwagę przez Prezesa URE, podczas wyznaczania operatora zgodnie z ust. 1c i 1e, dotyczące efektywności ekonomicznej, efektywności energetycznej, bezpieczeństwa dostarczania wodoru, spełniania przez operatora warunków i kryteriów niezależności oraz wnioskowanego okresu obowiązywania wyznaczenia. W przypadku operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego katalog warunków jest szerszy ze względu na możliwość prowadzenia przez tego operatora działalności również w sektorze gazowym. Wprowadzono również ustępy określające zawartość wniosków o wyznaczenie operatorem zgodnie z ust. 1c i 1e, uwzględniając potrzebę istnienia oddzielnego katalogu wymagań dla wniosku o wyznaczenie operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, w szczególności w związku z brakiem obowiązku zawierania w treści wniosku o wyznaczenie projektu planu, o którym mowa w art. 16, w zakresie systemu gazowego. Katalog wymagań dotyczących wniosków o wyznaczenie, o którym mowa w ust. 7b i 7d, jest

wzorowany na art. 35 ust. 1 Prawa energetycznego, w związku z brakiem wprowadzenia wymogu koncesyjnego do prowadzenia działalności w zakresie przesyłania i dystrybucji wodoru.

Wprowadzono również ustęp 7g, w którym została określona długość czasu wyznaczenia na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorasystemu przesyłowego wodorowego, operatorasystemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego. Możliwe jest wyznaczenie na powyższych operatorów na okres nie krótszy niż 10 lat (chyba, że jest wnioskowane wyznaczenie na okres krótszy) i nie dłuższy niż 50 lat. Wskazanie na minimalny i maksymalny okres wyznaczenia na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorasystemu przesyłowego wodorowego, operatorasystemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego istnieje w związku z brakiem wprowadzenia wymogu koncesyjnego do prowadzenia działalności w zakresie przesyłania i dystrybucji wodoru.

Określono także treść wyznaczenia zgodnie z ust. 1c oraz 1e. Został także nałożony na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązek złożenia wniosku o zmianę warunków wyznaczenia w przypadku zmiany niektórych danych dotyczących treści wyznaczenia (tj. danych określonych art. 7h pkt 1 i 7). Uregulowania dotyczące treści wyznaczenia zgodnie z ust. 1c oraz 1e są wzorowane na art. 37 ust. 1, 2 oraz 2c Prawa energetycznego.

Wprowadzono możliwość odmowy, przez Prezesa URE, wyznaczenia operatorem systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatoremsystemu przesyłowego wodorowego, operatoremsystemu dystrybucyjnego wodorowego, operatorem systemu magazynowania wodoru, operatorem systemu połączonego wodorowego przedsiębiorstwa energetycznego określonego we wniosku, o którym mowa w ust. 1c lub ust. 1e, w określonych przypadkach, wzorowanych na art. 9h ust. 8, a także art. 33 ust. 1 i 3 ustawy Prawo energetyczne. Prezes URE został ponadto zobowiązany do informowania Komisji Europejskiej o przyczynach odmowy wyznaczenia wnioskodawcy na podstawie ust. 8a-8b.

Nadano Prezesowi URE kompetencję do zmiany oraz cofania warunków wyznaczenia na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorasystemu przesyłowego wodorowego, operatorasystemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego. Określono również przesłanki obligatoryjnego cofnięcia wyznaczenia, a także przesłanki, przy których spełnieniu, Prezes URE może cofnąć wyznaczenie albo zmienić jego zakres. Treść ustępów dotyczących kompetencji Prezesa URE do zmiany lub cofania wyznaczenia na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorasystemu przesyłowego wodorowego, operatorasystemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego jest wzorowana na art. 41 ust. 1, 2, 3 i 5 ustawy Prawo energetyczne.

W ust. 8h, Prezes URE został zobligowany w projekcie ustawy do publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej aktualnych wykazów:

- 1) podmiotów, które złożyły wnioski o wyznaczenie na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorasystemu przesyłowego wodorowego, operatorasystemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego, zmianę jego warunków lub cofnięcie,
- 2) przedsiębiorstw energetycznych, którym w okresie ostatnich 3 lat, cofnięte zostało wyznaczenie na tych operatorów,
- 3) podmiotów, wobec których toczyło się postępowanie w sprawie wyznaczenia na tych operatorów, które zostało następnie umorzone lub zakończyło się odmową wyznaczenia lub pozostawieniem wniosku bez rozpoznania,

4) podmiotów, którym wygasło wyznaczenie na tych operatorów.

Przewidziano w projekcie ustawy możliwość wyznaczenia, przez Prezesa URE, z urzędu, w drodze decyzji, przedsiębiorstwa energetycznego, operatorem systemu dystrybucyjnego wodorowego lub operatorem systemu magazynowania wodoru, w przypadku gdy właściciel, o którym mowa w ust. 1e, nie złożył wniosku o wyznaczenie operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego lub systemu magazynowania wodoru, który wykonywałby działalność gospodarczą, korzystając z jego sieci lub instalacji. Dodano również możliwość wyznaczenia z urzędu, w drodze decyzji Prezesa URE, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego lub operatora systemu magazynowania wodoru, w przypadku odmowy wyznaczenia operatora przez Prezesa URE, który wykonywałby działalność gospodarczą, korzystając z sieci dystrybucyjnej wodorowej lub instalacji magazynowania wodoru określonej we wniosku, o którym mowa w ust. 1e. W ust. 10¹ nałożono na Prezesa URE obowiązek określenia obszaru, instalacji lub sieci, na których operator systemu dystrybucyjnego wodorowego lub operator systemu magazynowania wodoru wyznaczony z urzędu będzie wykonywał działalność gospodarczą oraz warunki realizacji kryteriów niezależności, o których mowa w art. 9d ust. 1³-1d i 1db-2, niezbędne do realizacji zadań operatorów sieci lub systemu, o których mowa w art. 9c.

Wprowadzono obowiązek udostępnienia, przez właściciela sieci przesyłowej wodorowej, sieci dystrybucyjnej wodorowej lub instalacji magazynowej wodoru, operatorowi, wyznaczonemu zgodnie z ust. 1, ust. 1c, 1e, 9 lub 9a, informacji oraz dokumentów niezbędnych do realizacji zadań operatora oraz współdziałania z tym operatorem.

W ust. 15-18 nadano Prezesowi URE kompetencję do nakazania dalszego prowadzenia działalności objętej wyznaczeniem na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego (w zakresie systemu wodorowego), operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego lub operatora systemu połączonego wodorowego. Ustępy 15-18 zostały utworzone w związku ze zniesieniem wymogu koncesyjnego dla przesyłania oraz dystrybucji wodoru – stanowią one odpowiednik art. 40 Prawa energetycznego dotyczącego działalności objętej koncesją. Ust. 15-18 nie obejmują działalności objętej wyznaczeniem na operatora systemu magazynowania wodoru, gdyż temu operatorowi Prezes URE może nakazać dalsze prowadzenie działalności jako działalności objętej koncesją na podstawie art. 40.

Prezes URE, obok obowiązku publikacji wykazów, określonych w ust. 8g, został zobowiązany do opublikowania w Biuletynie Informacji Publicznej URE (a więc jest prowadzony w formie elektronicznej), na podstawie ust. 19-22, rejestru przedsiębiorstw energetycznych wyznaczonych na operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego. Rejestr ten jest jawny, z wyłączeniem danych dotyczących numeru PESEL oraz serii i numeru dokumentu tożsamości. W ust. 22 określona została zawartość rejestru przedsiębiorstw energetycznych wyznaczonych na wskazanych w poprzednim zdaniu operatorów, na którą się składają oznaczenie przedsiębiorstwa energetycznego, rodzaj wyznaczenia, data wyznaczenia, okres wyznaczenia oraz aktualna treść wyznaczenia.

Art. 9h¹ – Certyfikacja operatorów

W art. 9h¹ wskazano, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może wyznaczyć operatorem systemu przesyłowego, operatorem systemu połączonego (a więc też operatorem systemu połączonego gazowo-wodorowego), operatorem systemu przesyłowego wodorowego lub operatorem systemu połączonego wodorowego wyłącznie przedsiębiorstwo energetyczne, które uzyskało certyfikat spełniania kryteriów niezależności. W niniejszym przepisie określono również proces, w którym Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przyznaje w drodze decyzji, certyfikat niezależności.

Art. 9h² – Certyfikacja operatorów w stosunku do państw trzecich

W art. 9h² wskazano sytuację, w którym o przyznanie certyfikatu niezależności do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wystąpi właściciel sieci przesyłowej, właściciel sieci przesyłowej wodorowej lub przedsiębiorstwo energetyczne, na które podmiot z państwa niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym wywiera decydujący wpływ. W niniejszym przepisie określono także termin oraz działania, które podejmuje Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w związku z otrzymaniem wniosku o przyznanie certyfikatu niezależności, w tym przekazania Komisji Europejskiej stanowiska z wnioskiem o wydanie opinii w tej sprawie, z uwagi na bezpieczeństwo dostaw paliw gazowych lub energii elektrycznej w Unii Europejskiej lub na istotne interesy dotyczące bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej.

Art. 9k – Forma prawna operatora systemu przesyłowego, operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu połączonego wodorowego

Dodano możliwość działania operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, mogącego wykonywać działalność jako jeden operator łączący role operatorów systemowych gazowych (operatora systemu przesyłowego gazowego, operatora systemu dystrybucyjnego gazowego, operatora systemu magazynowania lub operatora systemu skraplania gazu ziemnego), operatorów systemów wodorowych (operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego lub operatora systemu magazynowania wodoru). W ust. 3 jest regulowany natomiast status operatora systemu przesyłowego wodorowego albo operatora systemu połączonego wodorowego, któremu Prezes Urzędu Regulacji Energetyki udzielił ustępstwa, o którym mowa w art. 9d³ ust. 1, który może działać wyłącznie w formie spółki akcyjnej, której jedynym akcjonariuszem jest wyłącznie operator systemu przesyłowego gazowego.

Wyznaczenie operatora systemu przesyłowego gazowego albo operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego wykluczają się nawzajem – może zostać wyznaczony wyłącznie jeden z tych operatorów. Ponadto, do wyznaczenia operatora systemu przesyłowego wodorowego, jak wynika z ust. 3, jest konieczne wyznaczenie jego jedynego akcjonariusza, czyli operatora systemu przesyłowego gazowego.

W ust. 2 jest regulowany status operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, niezmienny co do istoty. Zmienił on tylko jednostkę redakcyjną.

Przesyłanie wodoru zostało uzależnione od obecnego operatora systemu przesyłowego gazowego – albo jako operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego albo jako wyłącznego akcjonariusza operatora systemu przesyłowego wodorowego. Wynika to z zamiaru umożliwienia wykorzystania efektu synergii międzysektorowej działalności operatorów dotyczącej gazu ziemnego i wodoru. Synergia ta umożliwi wykorzystanie rozwiniętej infrastruktury gazowej na cele rozwoju gospodarki wodorowej. Ponadto pozwoli ona na bezpośrednie wykorzystanie doświadczeń z sektora gazowego, podobnego swoją charakterystyką do sektora wodorowego, w celu zapewnienia racjonalizacji procesu decyzyjnego. Należy zauważyć, że powiązanie przesyłania wodoru z przesyłaniem paliw gazowych pozwoli również na uzyskanie większych oszczędności finansowych związanych z utrzymaniem zatrudnienia, co jest istotne, gdyż w momencie pisania uzasadnienia nie ma potrzeby zatrudniania dużej ilości personelu w celu obsługi działalności operatorskiej przesyłowej wodorowej. Jednakże, w przyszłości, po osiągnięciu odpowiedniego stopnia rozwoju infrastruktury przesyłowej wodorowej, zebraniu istotnych doświadczeń w związku z działalnością operatorską przesyłową wodorową oraz wyszkoleniu potrzebnej ilości kadr na potrzeby rozwoju wyłącznie gospodarki wodorowej, zostanie utworzony na podstawie innej nowelizacji uPE, niezależny od innych operatorów, operator systemu przesyłowego wodorowego.

Art. 16 – Plan rozwoju

W art. 16 rozszerzono obowiązek sporządzania planów rozwoju, obejmujących zakres zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe, energię lub wodór, przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się transportem wodoru. Normy dotyczące sporządzania przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się transportem wodoru planów rozwoju bazują na już istniejących rozwiązaniach dla sektora gazowego i elektroenergetycznego.

Dodano w nowym ust. 1¹ obowiązki odnoszące się do współpracy przedsiębiorstw energetycznych sporządzających plany rozwoju. Wskazano w projekcie również na częstotliwość sporządzania planów rozwoju i ich aktualizacji w odniesieniu do operatorów systemu przesyłowego wodorowego i operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, a także na uwzględniane przy sporządzaniu planów rozwoju dokumenty. W art. 16 określono również zawartość planów rozwoju, a także szczególne zasady sporządzania planów rozwoju. Przystosowano istniejące przepisy dotyczące uzgodnień, aktualizacji i konsultacji planów rozwoju z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, by uwzględniały plany rozwoju w sektorze wodorowym. Dodane zostały również nowe ustępy 24-26. Ustęp 24 dotyczy przekazywania informacji do operatorów systemu przesyłowego gazowego lub operatorów systemu przesyłowego wodorowego przez innych operatorów. Ustęp 25 dotyczy wymiany informacji przez operatorów systemów dystrybucyjnych wodorowych z innymi operatorami. Ustęp 26 został wprowadzony ze względu na wskazany w nowym pakiecie gazowym obowiązek brania pod uwagę przez organ regulacyjny analizy planu rozwoju przy zatwierdzaniu opłat specjalnych.

Art. 23 – Zakres działania Prezesa URE

W art. 23 do zakresu działania Prezesa URE dodano wyznaczenie operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego. Rozszerzono zakres działania Prezesa URE o monitorowanie funkcjonowania systemu wodorowego w zakresie warunków przyłączenia podmiotów do systemu wodorowego i ich realizacji oraz dokonywania napraw tej sieci, wypełniania obowiązku publikowania przez operatorów systemów wodorowych informacji dotyczących połączeń międzysystemowych, korzystania z sieci wodorowej i rozdziału zdolności przesyłowych stron umowy o świadczenie usług przesyłania wodoru, z uwzględnieniem konieczności traktowania tych informacji jako poufnych ze względów handlowych, warunków świadczenia usług magazynowania wodoru, bezpieczeństwa dostarczania wodoru, wypełnienia przez operatorów systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatorów systemów wodorowych, operatorów systemu magazynowania wodoru oraz operatorów systemu połączonego wodorowego ich zadań, wypełnienia przez przedsiębiorstwo energetyczne obowiązków wymienionych w art. 44. Poszerzeniu uległ też katalog z pkt 21c obejmujący rejestry i wykazy prowadzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w związku z zwiększeniem liczby rodzajów postępowań w przepisach dotyczących wyznaczeń.

Art. 24 – Sprawozdanie z działalności

W art. 24 rozszerzony został obowiązek składania ministrowi właściwemu do spraw energii, przez Prezesa URE, corocznie, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, sprawozdania ze swojej działalności o kwestie wodorowe.

Art. 32 – Koncesje

Wodór w przyszłości będzie istotnym nośnikiem energii oraz surowcem w gospodarce. Niewątpliwie rozwój tego rynku będzie wymagał kontroli ze strony Państwa przy wykorzystaniu instrumentarium reglamentacji gospodarczej państwa. W projekcie nowelizacji postanowiono wyłączyć z obowiązku

posiadania koncesji wytwarzanie, przesyłanie oraz dystrybucję wodoru. Na obecnym etapie rozwoju rynku brak wprowadzania odrębnego obowiązku koncesjonowania jest uzasadniony, gdyż wprowadzenie takiego obowiązku stanowiłoby nadmierną regulację w stosunku do rozwoju rynku wodoru w sektorze energetycznym. Wodór jest szeroko wykorzystywany w przemyśle, a jego wytwarzanie nie podlega obecnie obowiązkowi koncesyjnemu, nie ma więc konieczności nakładania wymogu koncesyjnego na jego wytwarzanie. Natomiast w przypadku przesyłania wodoru i jego dystrybucji włączono istotną część wymogów i norm prawnych dotyczących koncesji do postępowania wyznaczeniowego zajmujących się tymi działalnościami operatorów, w celu zabezpieczenia najważniejszych interesów państwowych.

W przypadku przesyłania i dystrybucji wodoru część obowiązków koncesyjnych, które są najistotniejsze z punktu funkcjonowania gospodarki wodorowej w Polsce, została przeniesiona do norm dotyczących wyznaczeń. W ten sposób doszło do połączenia postępowania wyznaczeniowego oraz koncesyjnego (w uproszczonej wersji) w ramach jednego postępowania wyznaczeniowego, co przyspieszy tworzenie operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatorów systemu dystrybucyjnego wodorowego oraz operatorów systemu połączonego wodorowego oraz następnie ułatwi prowadzenie przez nich działalności, a przez to wesprze rozwój gospodarki wodorowej.

Wprowadzono konieczność uzyskania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie magazynowania wodoru, z wyjątkiem lokalnego magazynowania w małych instalacjach magazynowych wodoru, obrotu wodorem, z wyłączeniem obrotu wodorem, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 1 000 000 euro.

Projektodawca uznał, że wymienione powyżej działalności wymagają reglamentacji, ze względów bezpieczeństwa oraz w związku z koniecznością ochrony interesu publicznego. Magazynowanie wodoru w dużych ilościach (55 000 Nm³ to ok. 5 t wodoru) jest uzasadnione względami bezpieczeństwa. Koncesjonowanie działalności zapewnia bezpieczeństwo energetyczne oraz prawidłową gospodarkę wodorem. Istotne przy tym pozostaje, że koncesja nie może być wnioskodawcy wydana w sytuacjach określonych w art. 33 ust. 3 uPE (np. przedsiębiorcy, któremu w ciągu ostatnich 3 lat cofnięto koncesję). Natomiast, brak zastosowania obowiązku koncesyjnego w przypadku lokalnego magazynowania w instalacjach stacjonarnych o pojemności mniejszej lub równej 55 000 Nm³ oraz obrotu nieprzekraczającego równowartości 1 000 000 euro ułatwi powstawanie oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw dokonujących obrotu wodorem.

Jednostka Nm³-Normalny metr sześcienny jest jednostką spoza układu SI. Jest to ilość gazu zawarta w objętości 1m³, o ciśnieniu 1 atm, w temperaturze 0 stopni C. Przyjęta jednostka miary pozwala po przeliczeniach porównywać rzeczywiste ilości gazów.

Zmiana przepisów w zakresie koncesji pociągnie za sobą konieczność uzupełnienia rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie opłaty koncesyjnej z dnia 12 października 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1938) wydanego na podstawie art. 34 ust. 6 uPE.

Przez lokalne magazynowanie rozumiane jest magazynowanie w miejscu produkcji. Przez instalacje stacjonarne rozumiane są naziemne magazyny, niemobilne. Wymagania wnioskodawcy określa art. 33 uPE, który znajdzie zastosowanie również dla koncesji dotyczących działalności związanej z wodorem.

Art. 35 – Zawartość wniosku o udzielenie koncesji

W art. 35 dodano dodatkowy zakres wniosku o udzielenie koncesji na magazynowanie wodoru w oparciu w art. 43h ust. 5 pkt 2.

Art. 43 – Promesa

W art. 43 wprowadzono możliwość ubiegania się o wydanie promesy koncesji albo promesy zmiany koncesji w przypadku zamiaru wykonywania działalności gospodarczej polegającej na magazynowaniu wodoru, podlegającej koncesjonowaniu, albo zmiany jej zakresu.

Art. 43h – Rejestr instalacji magazynowych wodoru

Dodano nowy art. 43h dotyczący rejestru instalacji magazynowych wodoru, w którym wprowadzono obowiązek prowadzenia rejestru instalacji magazynowych wodoru przyłączonych do systemu wodorowego, przez operatorów systemu wodorowego, zasady wpisu do rejestru, któremu podlegają instalacje magazynowe wodoru, które nie są małymi instalacjami magazynowymi wodoru, zasady przekazywania informacji operatorowi systemu wodorowego, przez posiadacza instalacji magazynowej, w przypadku gdy instalacja magazynowa wodoru wchodzi w skład jednostki wytwórczej lub instalacji odbiorcy końcowego przyłączonej do sieci danego operatora systemu wodorowego, zakres danych rejestru, miejsce jego udostępniania oraz upoważnienie dla ministra właściwego do spraw energii do wydania rozporządzenia określającego wzór rejestru instalacji magazynowych wodoru oraz innych niezbędnych informacji i danych. Regulacje dla omawianego rejestru są oparte na obowiązujących przepisach dla rejestru magazynów energii elektrycznej. Utworzenie rejestru jest częścią zmian mających na celu całościowe uregulowanie zasad dot. magazynowania wodoru, zakładając przy tym jego rosnące znaczenie wodoru dla sektora energetycznego w Polsce. Zgromadzenie w rejestrze całościowych informacji dot. specyfikacji i statusu prawnego tego rodzaju instalacji oraz danych ich posiadaczy ma na celu ochronę interesu publicznego, ponieważ tego rodzaju instalacje (ze względu na skalę objętościową) mogą stanowić część infrastruktury strategicznej Państwa.

Art. 44 – Obowiązek prowadzenia ewidencji księgowej

W art. 44 wprowadzono obowiązek prowadzenia ewidencji księgowej, przez przedsiębiorstwo energetyczne, w sposób umożliwiający odrębne obliczenie kosztów i przychodów, zysków i strat dla wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie dostarczania wodoru, w tym kosztów stałych, kosztów zmiennych i przychodów, odrębnie dla wytwarzania, transportu i obrotu wodorem, magazynowania wodoru. Dodano obowiązek przedstawiania, w ramach ujawnień w informacji dodatkowej rocznego sprawozdania finansowego, o którym mowa w ust. 1a, odpowiednich pozycji bilansu oraz rachunków zysków i strat odrębnie dla poszczególnych rodzajów wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie transportu, obrotu lub magazynowania wodoru, a także wskazać zasady alokacji aktywów i pasywów oraz kosztów i przychodów do każdej z tych działalności, w celu spełnienia wymogów mających zapewnić równoprawne traktowanie odbiorców oraz wyeliminowanie subsydiowania skrośnego pomiędzy działalnościami, o których mowa w ust. 1. Wprowadzono zakres sprawozdania finansowego, sporządzanego przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem wodoru.

Dodano również nowy ustęp 2¹, w którym doprecyzowano zasady ewidencji prowadzenia ewidencji księgowej odnośnie aktywów infrastrukturalnych. Ewidencja księgowa aktywów infrastrukturalnych będzie musiała być prowadzona odrębnie dla działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania, przesyłania, dystrybucji, obrotu paliwami gazowymi, magazynowania paliw gazowych, skraplania gazu ziemnego lub regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego lub wytwarzania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią lub wytwarzania, transportu, obrotu wodorem lub magazynowania wodoru. Natomiast regulacyjna wartość aktywów, czyli, będzie musiała być księgowana oddzielnie dla sektora gazowego, elektroenergetycznego oraz wodorowego.

Ponadto w nowym ust. 2² nałożono na operatora systemu przesyłowego gazowego, operatora systemu dystrybucyjnego gazowego, operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, a także operatorów systemu połączonego (gazowo-wodorowego oraz

wodorowego) w zakresie łączącym role wcześniej wymienionych operatorów, obowiązek wyodrębnienia regulowanych baz aktywów (RBA). RBA stanowią aktywa, za pomocą których dany operator świadczy usługi. Wyodrębnienie RBA będzie dotyczyło aktywów wykorzystywanych na cele przesyłania oraz dystrybucji w podziale na sektory gazowy, elektroenergetyczny i wodorowy. Zmiana ust. 2² będzie sprzyjała zapobieganiu finansowania skróconego sektora gazowego przez sektor wodorowy.

Art. 45 – Zasady ustalania taryf

W art. 45 wskazano, że w kosztach działalności dodanego w projekcie ustawy operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego w zakresie systemu gazowego wyznaczonego na sieci przesyłowej gazowej wchodzącej w skład systemu przesyłowego, który w dniu 3 września 2009 r. należał do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, uwzględnia się koszty ustalone w sposób ekonomicznie uzasadniony, z zachowaniem należytej staranności zmierzającej do ochrony interesów odbiorców, planowane do poniesienia przez właściciela tej sieci.

Art. 47 - Zatwierdzanie taryf

W art. 47 wskazano, że dodany w projekcie ustawy operator systemu połączonego gazowo-wodorowego w zakresie systemu gazowego wyznaczony na sieci przesyłowej gazowej niebędącej jego własnością dokonuje ustalenia taryf dla paliw gazowych dla tej sieci, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE, oraz zaproponowania okresu ich obowiązywania. W przepisie określono, że operator przedkłada Prezesowi URE taryfy dla tej sieci oraz ich zmiany z własnej inicjatywy nie później niż w terminie 9 miesięcy przed upływem okresu obowiązywania taryfy poprzedniej lub na żądanie Prezesa URE.

Art. 54 – Kwalifikacje zawodowe

W art. 54 wprowadzono rozszerzenie zakresu kwestii, które będzie brał pod uwagę minister właściwy do spraw energii, wydając rozporządzenie, o którym mowa w art. 54 ust. 7 Prawa energetycznego, o zapewnienie bezpieczeństwa technicznego i niezawodności funkcjonowania oraz bezpiecznej eksploatacji urządzeń, instalacji lub systemów wodorowych.

Art. 56 – Kary pieniężne

W art. 56 wprowadzono karę pieniężną za nieprzestrzeganie obowiązków wynikających ze współpracy z jednostkami upoważnionymi do dysponowania wodorem, wynikających z przepisów wydanych przez ministra właściwego do spraw energii, w drodze rozporządzenia, dotyczących szczegółowych warunków funkcjonowania systemu wodorowego, karę pieniężną za nieprzedstawianie informacji o realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu wodorowego, za świadczenie usługi przesyłania wodoru, dystrybucji wodoru lub magazynowania wodoru, nie będąc operatorem systemu przesyłowego wodorowego, operatorem systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatorem systemu magazynowania wodoru lub operatorem systemu połączonego wodorowego, wyznaczonym na podstawie art. 9h oraz za brak wystąpienia, z nieuzasadnionych powodów, do Prezesa URE z wnioskiem o wyznaczenie operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatorem systemu dystrybucyjnego wodorowego lub operatora systemu magazynowania wodoru lub operatora systemu połączonego wodorowego oraz brak dopełnienia warunków określonych w decyzji wydanej przez Prezesa URE, wyznaczającej przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na przesyłanie wodoru, dystrybucję wodoru, magazynowanie wodoru, operatorem systemu przesyłowego wodorowego, operatorem systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatorem systemu magazynowania wodoru lub operatorem systemu połączonego wodorowego.

Art. 57 - Nielegalny pobór paliw

W art. 57 z przypadku nielegalnego pobierania paliw, który umożliwia przedsiębiorstwu energetycznemu podjęcie określonych działań, wyłączono wodór. Wprowadzono możliwe do podjęcia, przez przedsiębiorstwo energetyczne, działanie w razie nielegalnego pobierania wodoru (pobierać od odbiorcy, a w przypadku, gdy pobór wodoru nastąpił bez zawarcia umowy, pobierać od osoby lub osób nielegalnie pobierających wodór, opłatę w wysokości 300 zł/kg wodoru, chyba że nielegalne pobieranie paliw lub energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności albo dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych).

Art. 57g – Działalność bez wymaganej koncesji

W art. 57g wprowadzono karę grzywny w wysokości do 2500 stawek dziennych albo kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie magazynowania wodoru lub obrotu wodorem bez wymaganej koncesji. Za przestępstwa określone w ust. 1a odpowiada jak wykonujący działalność bez koncesji, kto, na podstawie przepisu prawnego, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania, zajmuje się sprawami majątkowymi innej osoby prawnej, fizycznej, grupy osób lub podmiotu niemającego osobowości prawnej.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane

Art. 3 pkt 3a

W art. 3 w definicji obiektu liniowego uwzględniono rurociąg wodorowy.

Art. 15a ust. 20

W art. 15a określono jednoznacznie, że dotychczasowe uprawnienia sanitarne, uprawniają m.in. do projektowania systemów wodorowych. Takie rozwiązanie powoduje, że brak jest potrzeby tworzenia dodatkowej, odrębnej specjalności. Pozwoli to uniknąć paraliżu inwestycji wodorowych, a jednocześnie należy uznać, że już obecnie obowiązujące przepisy pozwalają na uznanie, że uprawnienia budowlane w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych, obejmują wszelkie płyny (ciecze i gazy), w tym również niewymienione bezpośrednio w nazwie tej specjalności.

Art. 29 ust. 1 pkt 2

W art. 29 do sieci niewymagających decyzji o pozwoleniu na budowę, lecz wymagających zgłoszenia budowy lub wykonywania innych robót budowlanych, dodano sieci płynów technicznych, w tym systemy wodorowe o ciśnieniu roboczym nie wyższym niż 0,5 MPa. Jest to propozycja na wzór zwolnienia, które ma już zastosowanie dla sieci gazowych o ciśnieniu roboczym nie wyższym niż 0,5 MPa. Rozwiązanie te sprawdziło się już w sektorze gazowym, jest bezpieczne z punktu widzenia techniki i bezpieczeństwa narodowego, a także przyspiesza tworzenie infrastruktury wodorowej, dzięki zmniejszeniu obciążeń administracyjnych.

Art. 29 ust. 1 pkt 23

W art. 29 do przyłączy niewymagających decyzji o pozwoleniu na budowę, lecz wymagających zgłoszenia budowy lub wykonywania innych robót budowlanych, dodano przyłącza wodorowe.

Art. 29 ust. 1 pkt 34

W art. 29 do robót budowlanych, niewymagających decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymagających zgłoszenia budowy lub wykonywania innych robót budowlanych, dodano roboty budowlane polegające na instalowaniu urządzeń do oczyszczania wodoru o przepustowości nie większej niż 250 kg wodoru na dobę.

Art. 29 ust. 2 pkt 29

W art. 29 do obiektów kontenerowych wraz z instalacjami i przyłączami, niewymagających decyzji o pozwoleniu na budowę ani zgłoszenia budowy lub wykonywania innych robót budowlanych, dodano związane z nimi sieci płynów technicznych, w tym wodorowymi.

Art. 29 ust. 3 pkt 1

W art. 29 do robót budowlanych, niewymagających decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymagających zgłoszenia budowy lub wykonywania innych robót budowlanych, dodano roboty budowlane polegające na przebudowie sieci płynów technicznych, w tym systemów wodorowych.

Załącznik

W załączniku do kategorii obiektów budowlanych w wierszu Kategorii XXVI dodano systemy wodorowe.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami

W art. 3 wprowadzono nowy cel publiczny – budowę i utrzymywanie instalacji i urządzeń służących do transportu wodoru lub magazynowania wodoru, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych instalacji i urządzeń.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Art. 248 ust. 2a

W art. 248 wprowadzono wyłączenie dla transportu substancji niebezpiecznych rurociągami wodorowymi, znajdującymi się poza zakładami o zwiększonym ryzyku lub zakładami o dużym ryzyku, z uznawania ich za zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, albo za zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Obecnie obowiązujące przepisy - art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret czwarte ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.) (dalej: „ustawa ooś”) przewidują, że regionalny dyrektor ochrony środowiska (dalej: „RDOŚ”) jest właściwy w zakresie instalacji do przesyłu gazu spełniającej progi i kryteria określone dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Wobec możliwych wątpliwości interpretacyjnych związanych z traktowaniem wodoru jako nośnika energii odrębnego od gazu projektodawca sprecyzował, że w zakresie działania ww. ustawy z dnia 3 października 2008 r. wodór traktowany jest jako gaz (dodane wyrazy „w tym wodoru”).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pozostaje zatem organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla instalacji do przesyłu wodoru.

Analogiczna regulacja została wprowadzona w zakresie dotyczącym właściwości państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego. (art. 5 pkt 2 projektu ustawy).

Art. 75 ust. 1

W art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret czwarte wskazano, że organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest regionalny dyrektor ochrony środowiska w przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, tj. m.in. instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu, w tym wodoru.

Art. 78 ust. 1

W art. 78 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret czwarte wskazano, że organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej – państwowy wojewódzki inspektor sanitarny jest właściwy do wydania opinii w odniesieniu do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko tj. m.in. instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu, w tym wodoru.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. – o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu

Art. 1 ust. 2

W art. 1 definicja terminalu została rozszerzona o przyłącza wodorowe, a definicja infrastruktury niezbędnej do obsługi została rozszerzona o obiekty, urządzenia, sieci i instalacje służące do budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, użytkowania, zmiany sposobu użytkowania, eksploatacji lub rozbiórki instalacji służących do poprawy parametrów jakościowych rurociągów wodorowych, w szczególności: sieci i przyłącza wodorowe.

Zmiana zakresu inwestycji określonych w art. 38 ww. ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu spowoduje, że w sytuacji spełnienia progów i kryteriów kwalifikacji do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla tych inwestycji nie będzie wójt, burmistrz czy prezydent miasta, a RDOŚ.

W ocenie projektodawcy proponowane zmiany wpłyną pozytywnie na czas realizacji inwestycji „wodorowych” w tym projektów wspólnego zainteresowania UE (PCI - ang. Projects of Common Interest i PMI – ang. Projects of Mutual Interest).

Projekty PCI to kluczowe projekty dotyczące infrastruktury, które mają na celu dokończenie budowy europejskiego wewnętrznego rynku energii i pomoc w osiągnięciu unijnych celów polityki energetycznej i klimatycznej. Projekty wzajemnego zainteresowania (PMI) to projekty promowane przez UE we współpracy z państwami trzecimi, znajdujące się na unijnej liście.

Obie kategorie projektów mogą korzystać z zagwarantowanych prawnie udogodnień w postaci m.in. przyspieszonej procedury wydawania pozwoleń i decyzji administracyjnych.

Art. 38 pkt 1

W art. 38 pkt 1 inwestycje towarzyszące inwestycjom w zakresie terminalu zostały rozszerzone o inwestycje realizowane przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. z siedzibą w Warszawie, to jest budowę przyłączy i rurociągów wodorowych służących do przyłączenia do systemu wodorowego wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi, budowę i przebudowę instalacji magazynowych wodoru wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi.

Art. 38 pkt 2

W art. 38 pkt 2 inwestycje towarzyszące inwestycjom w zakresie terminalu zostały rozszerzone o inwestycje realizowane przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie, to jest budowę przyłączy i rurociągów wodorowych służących do przyłączenia do systemu

wodorowego wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi oraz budowę i przebudowę instalacji magazynowych wodoru wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi.

Art. 38 pkt 4

W art. 38 pkt 4 inwestycje towarzyszące inwestycjom w zakresie terminalu zostały rozszerzone o inwestycje realizowane przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie, to jest budowę przyłączy i rurociągów wodorowych służących do przyłączenia do systemu wodorowego wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi oraz budowę i przebudowę instalacji magazynowych wodoru wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju

Art. 27 ust. 2

W art. 27 strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych finansowane ze środków finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę poszerzono o obszar technologii wodorowych, poza funkcjonującym tam dotychczas wyłącznie obszarem obronności i bezpieczeństwa państwa. Wskazano również, że obszar technologii wodorowych może być finansowany ze środków pochodzących z dotacji celowej na finansowanie programów lub projektów realizowanych w ramach strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz programów lub projektów realizowanych w ramach realizacji innych zadań Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Art. 30 ust. 1

W art. 30 uzupełniono zadania Narodowe Centrum Badań i Rozwoju o wsparcie finansowe i organizacyjne studiów wykonalności przemysłowych dolin wodorowych.

Art. 30 ust. 1a

Wprowadzono nowy przepis dot. możliwości zlecenia przez ministra kierującego działem administracji rządowej zadań Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju z zakresu polityki naukowej państwa, za zgodą ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i po zapewnieniu przez niego środków finansowych na te cele.

Art. 46 ust. 2

Poszerzono zakres przychodów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, które mogą być środkami finansowymi pochodzącymi z innych źródeł o dotację celową na finansowanie programów lub projektów realizowanych w ramach strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz programów lub projektów realizowanych w ramach realizacji innych zadań Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, w szczególności w obszarze technologii wodorowych oraz na finansowanie przedsięwzięć związanych z realizacją wsparcia finansowego i organizacyjnego studiów wykonalności przemysłowych dolin wodorowych, przekazywanej przez ministra właściwego do spraw energii.

Art. 48 ust. 1a

W przepisie wskazano, że minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki po zasięgnięciu opinii Ministra Obrony Narodowej i ministra właściwego do spraw wewnętrznych, po zawiadomieniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, ustala dla Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wysokość środków finansowych w zakresie badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa.

Szczegółowy opis zmian w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii

W art. 2 pkt. 36a

W art. 2 pkt 36a, w związku z potrzebą ułożenia siatki pojęć w ustawie systemowej dla rynku paliw i energii, definicję wodoru odnawialnego przeniesiono do uPE. Dokonano również niewielkiej korekty w definicji wodoru odnawialnego, wprowadzonej w związku z implementacją dyrektywy RED II, celem zachowania jej pełnej spójności z unijnymi regulacjami oraz niniejszą nowelizacją uPE.

Pozostałe zmiany zawarte w art. 8 niniejszej nowelizacji uPE

Projektodawca wprowadził ponadto zmiany konieczne do objęcia gwarancjami pochodzenia wodoru odnawialnego transportowanego sieciami wodorowymi przez operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego lub operatora systemu połączonego wodorowego.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych

Art. 2 pkt 28a-28d

W art. 2 wprowadzono nowe definicje dla: wodoru niskoemisyjnego, wodoru odnawialnego pochodzenia niebiologicznego oraz wodoru odnawialnego, celem zachowania spójności krajowych pojęć z treścią aktualnych regulacji unijnych dla rynku wodoru, w sposób szczególny z dyrektywą RED II, RED II, pakietem wodorowo – gazowym oraz niniejszą nowelizacją uPE.

Art. 43 w ust. 2 pkt 3a i 3b:

W art. 43 zmieniono zawartość Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych w zakresie: (ust. 2 pkt. 3a) krajowego celu w zakresie liczby stacji wodoru oferujących do tankowania wyłącznie wodór odnawialny i wodór odnawialny pochodzenia niebiologicznego, ustalonego na poziomie wspierającym rozwój wodoru odnawialnego i wodoru odnawialnego pochodzenia niebiologicznego oraz (ust. 2 pkt. 3b) krajowego celu w zakresie udziału wodoru niskoemisyjnego, wodoru odnawialnego i wodoru odnawialnego pochodzenia niebiologicznego w całości paliw wykorzystywanych w transporcie, ustalonego na poziomie wspierającym rozwój wodoru odnawialnego i wodoru odnawialnego pochodzenia niebiologicznego.

Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Art. 365 pkt 11

W art. 365 wprowadzono wyszczególnienie przeznaczenia środków finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę, na zadania finansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju na prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej w obszarze technologii wodorowych.

Przepisy uzupełniające

Art. 11

Wprowadzono przepisy przejściowe dotyczące podmiotów wykonujących działalność gospodarczą w zakresie magazynowania lub obrotu wodorem, która wymaga uzyskania koncesji w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą. Dopuszczono możliwość prowadzenia przez te podmioty działalności na zasadach dotychczasowych do czasu dostosowania się do wymagań projektowanej ustawy, jednak nie dłużej niż w terminie 18 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Termin na złożenie wniosku o udzielenie koncesji na wykonywaną działalność gospodarczą do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wynosi 6 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie. Do czasu rozstrzygnięcia wniosku koncesyjnego podmiot wnioskujący o udzielenie koncesji na wykonywaną działalność gospodarczą do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki może prowadzić działalność gospodarczą, której dotyczy wnioski o koncesję, na

dotychczasowych zasadach do dnia ostatecznego rozstrzygnięcia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Art. 12

Wprowadzono przepis przejściowy, zgodnie z którym operator systemu połączonego gazowo-wodorowego albo operator systemu przesyłowego wodorowego albo operator systemu połączonego wodorowego sporządza informację o realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu wodorowego po raz pierwszy za okres od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do dnia 31 grudnia 2025 r. oraz przekazuje ją ministrowi właściwemu do spraw energii do dnia 31 marca 2026 r.

Art. 13

Wprowadzono obowiązek opracowania przez operatora systemu przesyłowego wodorowego, operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego oraz operatora systemu magazynowania wodoru instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej wodorowej, ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej wodorowej oraz instalacji ruchu i eksploatacji instalacji magazynowej wodoru, a także zgłoszenia tych instrukcji do Prezesa URE do dnia 1 stycznia 2026 r.

Art. 14

Przepis zobowiązuje operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego albo operatora systemu przesyłowego wodorowego albo operatora systemu połączonego wodorowego do utworzenia rejestru instalacji magazynowych wodoru przyłączonych do jego sieci wodorowej, stanowiących jego część lub wchodzących w skład jednostki wytwórczej lub instalacji odbiorcy końcowego przyłączonej do jego sieci, o którym mowa w art. 43h ust. 1 Prawa energetycznego, w brzmieniu nadanym w art. 1 projektowanej ustawy, w terminie 12 miesięcy od wejścia w życie projektowanej ustawy.

Zobowiązano także posiadacza instalacji magazynowej wodoru do przekazania operatorowi systemu magazynowania w terminie miesiąca od dnia utworzenia przez operatora systemu magazynowania ww. rejestru, informację, o której mowa w art. 43h ust. 5 Prawa energetycznego w brzmieniu nadanym w art. 1 projektowanej ustawy, celem dokonania przez operatora systemu magazynowania wpisu instalacji magazynowej wodoru do prowadzonego przez siebie rejestru.

Art. 15

Wprowadzono okres przejściowy (tj. okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 54 ust. 6 i 7 ustawy zmienianej w art. 1) dla szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji świadectw kwalifikacyjnych na stanowiskach eksploatacji lub dozoru w zakresie urządzeń, instalacji i systemów wodorowych, w którym osoby posiadające świadectwa kwalifikacyjne na stanowiskach eksploatacji lub dozoru obejmujące urządzenia, instalacje i sieci gazowe wytwarzające, przetwarzające, przesyłające, magazynujące i zużywające paliwa gazowe mogą wykonywać czynności eksploatacji lub dozoru obejmujące urządzenia, instalacje i systemy wodorowe. Ponadto wprowadzono obowiązek do uzyskania świadectwa kwalifikacyjnego w zakresie eksploatacji lub dozoru obejmującego urządzenia, instalacje i systemy wodorowe w ww. okresie przejściowym oraz określono skutki nieuzyskania świadectwa kwalifikacyjnego w ww. okresie przejściowym.

Art. 16

Wskazano, że przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 54 ust. 6 i 7 uPE zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 54 ust. 6 i 7 niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez 36 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 17

Wprowadzono przepis uznający osoby, które uzyskały uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, za osoby posiadające uprawnienia budowlane w zakresie, o którym mowa w art. 15a ust. 20 ustawy Prawo Budowlane.

Art. 18

Wprowadzono przepis, zgodnie z którym operator systemu przesyłowego gazowego, do czasu wyznaczenia operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego albo operatora systemu przesyłowego wodorowego albo operatora systemu połączonego wodorowego, jednak nie później niż do terminu transpozycji przewidzianego w art. 94 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/... z dnia ... w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego oraz wodoru, zmieniająca dyrektywę 2023/1791 i uchylająca dyrektywę 2009/73/WE, pod warunkiem rozpoczęcia postępowania, o którym mowa w art. 9h¹ w zakresie systemu przesyłowego wodorowego, wykonuje obowiązki operatora systemu przesyłowego wodorowego, w szczególności może sporządzać plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na wodór oraz może być członkiem europejskiej sieci operatorów sieci wodorowych (ENNOH)**Art. 19**

Ustalono, że odniesieniu do spraw wszczętych i nie zakończonych przed wejściem w życie projektowanej ustawy, dotyczących wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego, zgłoszenia budowy lub wykonywania innych robót budowlanych, będą stosowane przepisy dotychczasowe.

Art. 20

Wskazano maksymalny limit wydatków budżetu państwa w latach 2025–2033 dla części budżetowej 34 – Rozwój regionalny, będący skutkiem finansowym wejścia w życie ustawy w wysokości 0,84 mln zł. Wprowadzono zapis zobowiązujący ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do monitorowania wykorzystania limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, a w razie potrzeby wdrażania mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3. W przypadku przekroczenia albo zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego stosuje mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu ilości zamawianych ekspertyz.

Art. 21

Wskazano termin wejścia w życie ustawy po upływie miesiąca od dnia jej ogłoszenia oraz wyjątek dotyczący planów rozwoju omówiony przy opisie art. 16 zmienianej uPE.

Przepisy o wejściu w życie regulacji

Projektowany akt prawny wejdzie w życie w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw RP. Termin ten (*vacatio legis*) jest wystarczający do wejścia w życie przepisów, gdyż w zasadniczej części obejmują one regulacje, które będą miały zastosowanie do planowanych inwestycji i przedsięwzięć, bowiem rynek wodoru w Polsce znajduje się na wczesnym etapie rozwoju. Projektowane przepisy, stanowią podstawę dla rozwoju gospodarki wodorowej w Polsce, a zatem, wejście w życie przepisów nie spowoduje konieczności istotnego dostosowania się podmiotów już działających na rynku polskim, a jedynie stworzy podstawy prawne rozwoju sektora wodorowego. Dlatego krótkie *vacatio legis* należy uznać za korzystne dla przedsiębiorców działających w Polsce, gdyż pozwoli im na szybszy rozwój.

Akty wykonawcze

Na podstawie przedmiotowego projektu będą wydawane następujące akty wykonawcze:

- projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu wodorowego, stanowiący realizację delegacji ustawowej dla projektowanego art. 9 ust. 8a uPE, zawartej w art. 1 pkt 12 projektu ustawy;
- projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie określenia wzoru rejestru instalacji magazynowych wodoru, stanowiący realizację delegacji ustawowej dla projektowanego art. 43h ust. 8 uPE, zawartej w art. 1 pkt. 23 projektu ustawy;
- projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, stanowiący realizację delegacji ustawowej dla art. 54 ust. 6 i 7 uPE, zawartej w art. 1 pkt. 25 projektu ustawy.

Należy także wyjaśnić, iż wprowadzone w art. 6 ust. 1 uPE uzupełnienie przepisów dot. kontroli legalności o przesyłanie wodoru nie będzie mieć wpływu na obowiązywanie rozporządzenia wydanego na podstawie art. 6 ust. 8 i 9 uPE, w szczególności nie będzie skutkowało jego pośrednim uchyleniem. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku opłaty koncesyjnej i rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 34 ust. 6 uPE. Zgodnie z ugruntowanym poglądem skutek taki zachodzi w przypadku, gdy zmieniane są przepisy, do których odsyła przepis upoważniający, a zmiana ta prowadzi do tego, że obowiązujące rozporządzenie jest niezgodne z ustawą lub przepisem upoważniającym. W opinii projektodawcy sytuacja taka nie ma miejsca w obu przypadkach, ponieważ zarówno w wyniku zmiany w zakresie kontroli legalności jak i opłaty koncesyjnej następuje uzupełnienie niniejszych przepisów o wodór i taka modyfikacja nie spowoduje, że obowiązujące akty wykonawcze będą niezgodne z przepisami ustawowymi. Nie powoduje to zatem konieczności wydawania przedmiotowych aktów na nowo, a jedynie dokonania nowelizacji obowiązujących aktów wykonawczych po wejściu w życie przepisów projektowanej ustawy. W związku z powyższym, obowiązujące rozporządzenia będą w pełni zgodne ze znowelizowanymi przepisami ustawy, w momencie, w którym wejdą one w życie i wymagać będą jedynie uzupełnienia o materię związaną z regulacjami objętymi niniejszym projektem ustawy.

Notyfikacja

Przedmiotowy projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w *sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. z 2002 r. nr 239 poz. 2039 oraz z 2004 r. nr 65 poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Konsultacje i uzgodnienia projektu

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Przedkładany projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.